

SAKSFRAMLEGG

Til:
Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

Møtedato:

Sak:

Forslag om endring av fagbeskrivelse og pensum i det semiobligatoriske faget
komparativ rett - 4. avdeling

Innstilling til vedtak:

Fra og med våren 2020 endres fagbeskrivelse og pensum i *komparativ rett* til:

Komparativ rett (5 sp)

1. Faglig innhold

Komparativ rett er en inngangsport til forståelse og samarbeid mellom ulike rettssystemer. I komparativ rett beskriver, sammenligner og analyserer man ulike (nasjonale) rettssystemer. Formålet er å lære hvordan ulike rettssystemer er bygget opp, herunder hvordan historiske, kulturelle og samfunnsmessige faktorer kan forklare likheter og forskjeller, samt hvilket samspill som finner sted mellom ulike rettssystemer. I tillegg gis en innføring i rettskomparativ metode.

I faget fokuseres det på de kontinentaleuropeiske rettskretsene som de tyske og franske utgjør (altså *civil law*), og de engelske og amerikanske rettskretsene (*common law*) og den nordiske rettskretsen, representert av Finland.

2. Læringsutbytte

Kunnskap

Etter bestått fjerde avdeling har studenten:

- Avansert kunnskap om de sentrale trekkene ved og skillet mellom *civil law* og *common law*- systemer slik disse opptrer i amerikansk, engelsk, fransk og tysk rett
- Avansert kunnskap om nordisk rett
- Kunnskap om hva en rettskultur er og hvordan den blir formet

Ferdigheter

Etter bestått fjerde avdeling kan studenten:

- Identifisere og diskutere likheter og forskjeller mellom ulike lands rett, herunder begrunne hvordan disse har oppstått
- Identifisere og diskutere særtrekk ved den norske rettskulturen og rettssystemet
- Bruke begrepet rettskultur for å analysere karakteren av et visst lands rett

3. Pensum

Søren Koch, Knut Einar Skodvin, Jørn Øyrehagen Sunde (eds.), *Comparing Legal Cultures*, Fagbokforlaget: Bergen 2017, s. 13-23, 27-70, 131-158, 171-200, og 285-310.

Andre utgave av boken *Comparing Legal Cultures* skal foreligge i begynnelsen av 2020. Her kommer det et nytt kapittel om USA, og dette kapittelet skal også inngå i pensumet.

Sidetallene for dette og de øvrige kapitlene vil bli oppdatert når den nye utgaven.

Begrunnelse:

Våren 2019 ble det undervist i faget komparativ rett for første gang på vårt fakultet. Faget ble vedtatt et par år tidligere, men på grunn av manglende lærerressurser ble oppstarten utsatt. Tilbakemeldingen fra studentene er gode. Pensumet i faget er likevel ikke optimalt. Da faget ble utarbeidet sto valget mellom Ole Landos bok *Kort indføring i komparativ ret* på dansk og utenlandsk litteratur på engelsk. Landos bok ble valgt som pensum fordi den er kortfattet. Utfordringen er at det er variasjon mellom kapitlene i boken med tanke på lengde og innhold.

Etter at faget komparativ rett ble vedtatt hos oss har ansatte ved Det juridiske fakultet ved Universitetet i Bergen (UiB) gitt ut en lærebok i komparativ rett for norske studenter. Boken *Comparing Legal Cultures* er skrevet på engelsk, men ut fra et norsk perspektiv og med tanke på at den skal være en lærebok for norske studenter som har studert rettsvitenskap i noen år. Bidragsyterne er i første rekke ansatte ved norske juridiske fakulteter, som har meget gode kunnskaper i retten og rettskulturen i både Norge og landet de skriver om. Kapitlene i boken har en felles struktur. Jørn Øyrehagen Sunde presenterer i det første kapitlet en modell for rettskultur, som resten av kapitlene er basert på. Hvert land blir behandlet over ca. 30 sider. En ny utgave av boken blir gitt ut i januar 2020. Da blir boken supplert med nye kapitler, blant annet om amerikansk rett.

Anna Nylund, avdelingsleder på 4. avdeling, har vurdert boken som meget godt egnet som pensum. Nylunds vurdering baserer seg på at hun har vært sensor i faget *Komparativ rett og rettshistorie* ved UiB i lang tid. Nylund har i tillegg diskutert saken med Gunnar Eriksen, som har vært sensor i samme fag, og Vito de Lucia som underviser i komparativ rett hos oss. Begge støtter Nylunds vurdering.

En utfordring er at det innenfor fakultetets norm for omfang av pensum, bare er plass til å inkludere behandlingen av fem land. Nylund fremholder at det mest hensiktsmessige er å velge ut de to store rettstradisjonene civil law og common law, representert ved de mest fremtredende representantene for tradisjonene: England (og Wales), USA, Frankrike og Tyskland. Det er etter Nylunds syn svært viktig at man velger to representanter fra hver tradisjon for å få frem likheter og ulikheter innad i tradisjonene og mellom tradisjonene. I dag er nordisk rett en del av fagbeskrivelsen, og studentene forutsettes å ha avansert kunnskap om nordisk rett (det er en glipp at nordisk rett ikke nevnes under faglig innhold i gjeldende fagbeskrivelse). Dermed vil det være naturlig å ta inn kapitlet om Finland som det femte og siste kapitlet.

Utfordringen ved å bytte pensum er at det ikke blir plass til ikke-vestlige rettssystemer, slik som østasiatisk (kinesisk) og islamsk rett, dersom vi skal beholde kravene om nordisk rett. I dag forutsettes det at studentene har kunnskap om ikke-vestlige rettssystemer(-kulturer) og avansert kunnskap om nordisk rett. Argumentene for nordisk rett er at det er viktig å kjenne sine naboland, og at nordisk rett er den typen av utenlandsk rett som jurister kommer i kontakt med i størst grad. Argumentene for å ta inn for eksempel kinesisk rett er at Kina er en viktig handelspartner, og at kinesisk rett kommer til å få mer innflytelse i fremtiden. Kinesisk rett er basert på en annen forståelse av rett og forholdet mellom stat, individ og rett enn den vestlige rettskulturer legger til grunn. Samtidig er de store rettskulturelle forskjellene en utfordring for studentene, og man må derfor velge mellom en relativt overflatisk tilnærming eller å bruke mye tid på stoffet. Nylund framholder på denne bakgrunn at selv om kunnskap om ikke-vestlig rett er viktig, så veier hensynene til at faget skal danne en logisk helhet og til at studentene får tilstrekkelig kunnskap om de spørsmål som behandles tyngre. Nylund har diskutert dette med Vito de Lucia, som underviser i faget, som støtter hennes vurderinger.

Måltallet for pensumssider for 5 sp er 175 sider, og det foreslåtte pensumet forventes å ligge på ca. 175 s. For det tilfelle at sidetallsnormen ikke overstiges, kan avdelingsleder vedta sidetallsjusteringen ift den kommende (andre) utgaven av *Comparing Legal Cultures* på avdelingslederfullmakten. Da saken også omfatter justeringer av gjeldende fagbeskrivelse er det nødvendig at endringene gjøres før den nye utgaven av den foreslåtte pensumboken foreligger.

Fagbeskrivelsen slik den ser ut i dag, samt med spor/endring, er lagt ved saksfremlegget.

Magne Frostad
prodekan for utdanning

Hege Skarsfjord
studiesjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg

- 1 Nåværende fagbeskrivelse med pensum - Komparativ rett
- 2 Forslag - med endringssporing

Saksbehandler: Førstekonsulent Sunniva Solheim Alvestad, Studieseksjonen